

EUROSLA 15 — Petnaesta godišnja konferencija Europskoga društva za drugi jezik

Marta Medved-Krajnović

1. Umjesto uvoda

Engleski naziv *Second Language Acquisition*, kraticom *SLA* /es-el-ei/, lako je izgovorljiv i uvriježen u engleskome, a dosta teško prevediv na hrvatski. Želimo li pri prijevodu ostati vjerni značenju izvornoga naziva, ne možemo ga prevesti s 'usvajanje drugoga jezika' jer nije samo riječ o istraživanju procesa usvajanja jezika, već i procesa uporabe drugoga jezika, i to u različitim pojavnim oblicima i jezičnim razinama, koji se promatraju s različitih znanstveno-teorijskih gledišta. Značenjski je prikladniji reći da je to 'istraživanje procesa usvajanja i uporabe drugoga jezika'. Međutim, kao naziv to bi bilo predugačko za svakodnevnu uporabu i gotovo nesvodivo na neku jednostavno izgovorljivu kraticu. K tome se opet postavlja pitanje razlikovanja usvajanja od učenja i drugoga od stranoga jezika, koje je pak moguće objediniti nadređenicom ovladavanje jezikom itd. Nakon promišljanja, a uz pomoć kolega kroatista, odlučili smo u ovome prikazu rabiti jednostavan naziv - istraživanja drugoga jezika (IDJE).

2. Društvo i konferencije EUROSLA

Da kod engleske kratice *SLA* nije riječ samo o usvajanju drugoga jezika, prepoznaje i Europsko društvo za drugi jezik, tj. EUROSLA (*European Second Language Association*, "<http://www.swan.ac.uk/cals/eruosla/>"). Ono okuplja brojne stručnjake za drugi jezik te suorganizira godišnje konferencije koje svjedoče o bogatstvu i raznovrsnosti tema područja koje se bavi ovladavanjem i uporabom drugoga jezika. Skupini hrvatskih stručnjaka za istraživanje drugoga jezika s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu ukazana je čast i povjerenje da organizira 15. godišnju konferenciju EUROSLA. Nakon gotovo godinu dana vrlo intenzivnih organizacijskih priprema u Dubrovniku se od 14. do 17. rujna 2005. okupilo dvjestotinjak znanstvenika iz cijeloga svijeta.

3. Okrugli stol i radionice

Konferencija je zapravo započela 13. rujna 2005. s dva predkonferencijska događaja: okruglim stolom i radionicama za doktorante. Okrugli stol bio je naslovljen ‘Uloga individualnih razlika u uporabi drugoga jezika’ i sponzorirao ga je časopis *Language Learning*. Nekoliko svjetskih stručnjaka čije je ime najuže povezano s tom temom prikazalo je svoja najnovija istraživanja i trenutno stanje u tome dijelu istraživanja procesa usvajanja i uporabe drugoga jezika. Andrew Cohen osvrnuo se na učeničke strategije, Peter MacIntyre na učeničku spremnost na komunikaciju (eng. *willingness to communicate*), a John Schumann na neuro-biološku osnovu individualnih razlika. Robert DeKeyser, Marianne Nikolov, i Jean-Marc Dewaele osvrnuli su se kao diskutanti na navedena izlaganja. Osjećaj da je rasprava mogla potrajati i znatno duže pokazuje koliko je nedovoljno istražena uloga individualnih čimbenika u brojnim jezičnim pitanjima zanimljiva.

Radionice za doktorande ponovo se pokazale kao nešto što mladi stručnjaci — postdiplomandi koji dolaze na konferencije EUROSLA, ali i njihovi mentori, izuzetno pozdravljaju. U okviru radionica desetak je odabranih doktoranada imalo priliku izložiti svoja doktorska istraživanja te saslušati komentare o učinjenome i dobiti savjet kako dalje. Njih su davali već priznati stručnjaci koji se bave istim užim područjem istraživanja kao i sam doktorand čiji su rad komentirali.

Nakon okrugloga stola i radionica za doktorande uslijedilo je piće dobrodošlice u palači Sponza, gdje su sudionike pozdravili predstavnici gradskih vlasti, kao uvod u dva i pol intelektualno i društveno intenzivna dana, u koje je, s obzirom na visoke ljetne temperature, trebalo ubaciti i pokoje kupanje na plaži ili bazenima hotela.

4. Otvaranje konferencije

U srijedu 14. rujna ujutro sudionike konferencije pozdravili su predstavnici pokrovitelja konferencije – Sveučilišta u Zagrebu i suorganizatora – Ministarstva za europske integracije. Jelena Mihaljević-Djigunović u ime organizatora službeno je otvorila konferenciju. Radni program obuhvatio je četiri plenarna izlaganja, tri tematska panela, šezdesetak izlaganja koja su se odvijala u četiri paralelne sekcije i tridesetak posterskih izlaganja.

5. Plenarna izlaganja

Dio plenarnih izlaganja bavio se temom pojedinačnih razlika. Prvi dan konferencije Robert Gardner govorio je o motivaciji. Bio je poseban doživljaj u živo slušati začetnika suvremenih motivacijskih istraživanja, osobu na čiji se rad i znanstveno-teorijske postavke osvrću sva ozbiljna motivacijska

istraživanja posljednjih trideset godina. U svome izlaganju Gardner se osvrnuo na brojna tumačenja svoga društveno-obrazovnog modela usvajanja drugoga jezika, katkad i netočna. Također je prikazao rezultate svojega najnovijega međunarodnoga projekta u kojem preispituje postavke i ideje o ulozi afektivnih varijabli i darovitosti za učenje jezika (engl. *language learning aptitude*) u formalnome i neformalnome ovladavanju jezikom.

Jelena Mihaljević-Djigunović u svome je plenarnome izlaganju (posljednjega dana konferencije) također prikazala ulogu jednoga od individualnih čimbenika, jezičnoga straha, poznatoga kao 'straha od jezika' (engl. *language anxiety*) na jezičnu obradu. U vrlo zanimljivome izlaganju upozorila je i na možebitne zablude o tome što koju jezičnu situaciju čini stresnom za učenika drugoga jezika i tako dovela u pitanje rezultate nekih do tada često navođenih istraživanja.

Kenneth Hyltenstam (plenarno izlaganje drugoga dana konferencije) prikazao je najnovija švedska istraživanja o ulozi dobi u usvajanju drugoga jezika gledanih kroz prizmu dosizanja jezičnoga znanja i kompetencije bliskih izvornim govornicima (engl. *near-native level*). Spomenuta su istraživanja pokazala da ispitanici vrlo visoke razine jezične i komunikacijske kompetencije, koje većina izvornih govornika označava kao izvorne govornike, ipak u uporabi formulaičnih iskaza odstupaju od razine izvornih govornika. Hyltenstam je te nalaze protumačio tzv. modelom maturacijskih ograničenja.

Michael Sharwood-Smith (također plenarno izlaganje drugoga dana konferencije) predstavio je razradu svoga i Truscottova modela usvajanja drugoga jezika MOGUL, u kojemu se nastoje povezati i ujediniti formalne i funkcionalne teorije usvajanja drugoga jezika u jednu jedinstvenu teoriju. Pokušaj je vrlo hrabar, a vrijeme će pokazati je li došao prerano.

6. Paneli

U sklopu konferencije održana su i tri panela. Kirsten Haastrup i Batija Laufer organizirale su panel o odnosu razvoja vokabulara i četiri jezične vještine, Gabriele Kasper panel o viđenju procesa usvajanja i uporabe drugoga jezika iz gledišta konverzacijske analize, a Melita Kovačević panel o međudjelovanju forme i funkcije u dvojezičnome razvoju.

7. Izlaganja i poster

Ostala izlaganja, bilo u izlagačkim, bilo u posterskim sesijama, bila su vrlo raznolika i uistinu 'pokrila' čitav raspon problematike istraživanja drugoga jezika, npr. objašnjenja jezičnoga usvajanja i uporabe jezika univerzalno-gramatičkim ili kognitivno-lingvističkim postavkama; pitanja međujezičnih

utjecaja i kognitivne organizacije u dvojezičnim i višejezičnim sustavima; ulogu međudjelovanja i poučavanja u formalnome i 'prirodnom' (endogenom) usvajanju jezika; ulogu dobi u sposobnosti usvajanja različitih jezičnih pojavnosti te krajnjemu postignuću, tj. krajnjemu stupnju jezične i komunikacijske kompetencije (engl. *ultimate attainment*); jezično nazadovanje - gubitak jezične i komunikacijske kompetencije (engl. *language attrition*); problematika vrjednovanja jezičnoga znanja itd. Zainteresirani za sve teme mogu pogledati program konferencije koji se još nalazi na adresi "<http://www.unizg.hr/eurosla2005>".

8. Zaključak

Prema reakcijama sudionika i anonimnome listiću za procjenu, može se reći da je konferencija uspjela. Kao još jedan njezin trag, osim sjećanja sudionika, bit će i izdanje EUROSLA Yearbook 6, koje će sadržavati desetak ponajboljih radova predstavljenih na konferenciji — upravo se nalazi u tiskarama izdavačke kuće J. Benjamins. EUROSLA Yearbook 6 bit će prvi puta javno predstavljen na 16. godišnjoj konferenciji EUROSLA koja će se održati u Antaliji od 13. do 16. rujna 2006. godine. (Više podataka o toj konferenciji može se naći na adresi: "<http://www.eurosla2006.boun.edu.tr/>".)